

ἀπωτέρω θαλάσσης, δῆθεν, καὶ τῶν πέραν ὁρέων ἢ νήσων ; Δι' ἀγάπην τοῦ θεάτρου τοῦ Φαλήρου, μετὰ τεσσάρων ἢ πέντε ἐτῶν εὐσεβῆ διατήρησιν, δὲν εἶναι τρόπος νὰ μεταποιηθῶσι τὰ φαῦλα ἐκεῖνα ζωγραφήματα εἰς κενὴν ἐπιφάνειαν μετὰ περιθωρίου ἐξ ἀπλῶν, ἔστω, γραμμῶν ; Δὲν προκαλεῖται ὁ ἔσχατος τῶν παρ' ἡμῖν κοσμηματογράφων νὰ ἀξῆ τοιαύτας ; Θὰ ἦσαν εὐπρόσωποι παραβαλλόμεναι πρὸς τὰ νῦν χειρὸν ἢ παιδαριώδη.

Τῶν τεχνιτῶν ὅσοι εὐδοκίμοις δὲν ἀποκάμνουσιν ἐπιζητούντες τὴν τελειότητα τῆς τέχνης, θηρεύοντες νέα μαθήματα, περιεργαζόμενοι ὅ, τι ἂν πίπτῃ ὑπὸ τοὺς αὐτῶν ὀφθαλμοὺς προσοχῆς ἄξιον. Ἄν οἱ μυκηναῖοι ἡμῶν θησαυροὶ εὐρίσκοντο ἐκτεθειμένοι εἰς αἴθουσάν τινα τῶν Μουσείων τῆς Ἑσπερίας, καθ' ἑκάστην θὰ ἐπεσκέπτοντο αὐτοὺς οὐ μόνον ἀρχαιολόγοι καὶ ὀστεολόγοι καὶ χρυσοχόοι καὶ ὄπλοποιοί, ἀλλὰ καὶ κοσμηματογράφοι, φέροντες ἀνὰ χεῖρας τὴν μολυβδίδα καὶ ἀντιγράφοντες τὰ παντοῖα ἐκεῖνα ποικίλματα. Παρ' ἡμῖν κείνται ἐκτεθειμένα ἐν τῷ Πολυτεχνεῖω, καὶ δι' ὅλης ἡμέρας μένουσιν ἔρημα· τοῦλάχιστον οὐδεὶς ἐκεῖ ὁ μελετῶν χάριν τῆς τέχνης. Καὶ ὅμως ὑπάρχουσιν αὐτόθι κύπελλα καὶ πόρπαι καὶ ψέλλια καὶ ἐνώτια καὶ περιδεραίων κόκκοι, κομβία δὲ μάλιστα ὑποτυποῦντα ἀξιομίμητα εἶδη, ἅτινα ἀντιγράφοντες σήμερον οἱ καθ' ἡμᾶς τοιχογράφοι θὰ διακρίνοντο ὡς παρενείραντες νέον τι ἐν τῇ διακοσμῇ τῶν ὀροφῶν, καὶ τὸ νέον τοῦτο θὰ καθίστατο ἴσως τὸ δὴ λεγόμενον συρμός ἐν Εὐρώπῃ· ἀλλὰ περιμένονεν οἱ Εὐρωπαῖοι νὰ τὰ ἀναδείξωσι, καὶ ἡμεῖς νὰ τὰ ἀντιγράψωμεν ἐξ ἐκείνων τίς οἶδε πότε. Καὶ τοῦτο διὰ τὴν ἐπάρατον μακρὰν δουλείαν τοῦ ἔθνους, καὶ τὴν νῦν ὀλιγότητα αὐτοῦ καὶ σμικρότητα, ἣν θέλει καὶ ἐπιμένει θέλων ὁ Βηκονσφίλδ.

Ὅτε ἀνέγνων τὸ σατυρικὸν ἐκεῖνο τοῦ γάλλου Ἀβουτου ἔργον (Grèce contemporaine) τὸ τοσοῦτον διεγείραν καθ' ἅπασαν τὴν Ἑσπερίαν πρὸς ἡμᾶς γέλωτα, τὴν πικρίαν ἣν ἠσθάνθησαν γευθεῖς μέχρι τρυγῶς τὸ δριμύ ποτήριον τοῦτο ἄλλως δὲν ἠδυνήθησαν νὰ μετριάσω, εἰμὴ ἐπειπὼν μετὰ τὴν μακρὰν σκέψιν ἣτις διεδέχθη τὴν ἀναγνωσίν μου.—Οἱ Ἕλληνες δὲν εἴμεθα ἐνεστώς· εὐρισκόμενοι εἰς μεταβατικὴν κατάστασιν, τὴν χειρίστην πασῶν ἐν παντί, εἴμεθα παρελθὸν καὶ μέλλον. Ἡ χιῶν ἢ τηλαυγῆς καὶ ἄσπιλος ἀναλυθεῖσα κατεπατήθη εἰς βόρβορον, ὅστις δὲν ἔλαβε καιρὸν νὰ κατασταλάξῃ εἰς διαυγέστατον, ὡς θέλουσιν, ὕδωρ.

Διὰ τοῦ αὐτοῦ τούτου λόγου παρηγοροῦμαι δόσκις, εἴτε ἐν τῇ πολιτείᾳ, εἴτε ἐν τοῖς ἡθεσιν, εἴτε ἐν τῇ ἐκπαιδεύσει, εἴτε ἐν τῇ δημοσιογραφίᾳ, εἴτε τέλος ἐν ταῖς τέχναις καθορῶ ἀδημονῶν ἀνάξιόν τι, φαῦλον ἢ ἄπειρον.

Οἱ Ἕλληνες δὲν εἴμεθα ἐνεστώς· εἴμεθα παρελθὸν καὶ μέλλον.

Καὶ τοῦτο φρονῶ μετὰ πεποιθήσεως.¹

ΓΙΩΡΓΙΩΝΕ Ι. ΣΚΥΛΙΣΣΕΒΕ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΡΑΚΗΣ

Ἐν τῷ περισπουδάστῳ συγγράμματι, ἐπιγραφομένῳ «Ταξείδια εἰς τὰ βασιλεία τοῦ Σιάμ, Καμπότζ, Λαὸς καὶ εἰς ἄλλας κεντρικὰς χώρας τῆς Ἰνδοκίνας», γεγραμμένῳ ὑπὸ τοῦ κλεινοῦ γάλλου φυσιοδίφου Ἑρρίκου Mouhot, ἀποσταλέντος τῷ 1858 ὑπὸ τῆς ἐν Λονδίῳ Ἐπιστημονικῆς Ἑταιρίας πρὸς περιήγησιν καὶ ἐξερεύνησιν τῶν τῶς ἀγνώστων καὶ δυσπροσίτων ἐκείνων μερῶν, ἐν οἷς εὗρε τὸν θάνατον ὡς καρτερικὸς τῆς ἐπιστήμης μάρτυς, ἀπαντᾷ ἡ ἐξῆς περιχοπὴ, εἰλημμένη ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ Σιάμ, γραφείσης ὑπὸ τοῦ τότε εὐκλεῶς ἐκεῖσε ἡγεμονεύοντος πρώτου βασιλέως Φρά-Βάρδ-Σομ-δέτσκ-Φρά-Φάρα-Μένδρ-Μάχα-Μογκούτ, καὶ ἦν ἐν μεταφράσει ᾧδε παρατιθέμεν.

«Πόλεμος ἐξεργάγη τότε μετὰ τοῦ Πεγού καὶ τὸ Σιάμ ἀπεκατέστη αὐτόνομον κράτος. Ἐξ γενῆς μετὰ ταῦτα, ὑπὸ τὴν βασιλείαν τοῦ Να-ράϊ, ἐνεκατέστησαν ἐνταῦθα διάφοροι Εὐρωπαῖοι ἔμποροι, ἐν οἷς καὶ ὁ Κωνστάντσος Φολκόν, ὅστις διὰ τὰς ὑπηρεσίας ἃς παρέσχεν ἐγένετο κυβερνήτης πασῶν τῶν βορείων ἐπαρχιῶν τοῦ Σιάμ. Συνέλαβεν οὗτος τὸ σχέδιον ν' ἀνεγείρῃ ὄχυρόν φρούριον κατὰ τὸ εὐρωπαϊκὸν σύστημα πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς πρωτεύουσας, καὶ τοῦ βασιλέως εὐνοϊκῶς ἀποδεξαμένου τὴν πρότασιν, ἐξελέξατο πρὸς τοῦτο ἐπίκαιρον θέσιν τὰς ὄχθας διώρυγός τινος παρὰ τὴν πόλιν Βαγκόκ, τὸ γεγονός δὲ τοῦτο ἐγένετο ἀφορμὴ πρὸς οἰκοδόμησιν καὶ συνοικισμὸν τῆς πόλεως ταύτης.

»Ὁ αὐτὸς ἐπιφανὴς Εὐρωπαῖος παρεκίνησε τὸν Ναράϊ νὰνακτίσῃ τὴν πόλιν Νοφαβούρι (Λοῦ-βο), ἐν ᾗ ᾠκοδόμησεν ἐξάισιον ἀνάκτορον εὐρωπαϊκοῦ ρυθμοῦ· ᾠκοδόμησεν ἐπίσης εὐρείαν κατοικίαν δι' ἑαυτόν, εἶτα δὲ καὶ καθολικὴν ἐκκλησίαν ἀνήγειρεν, ἧς αἱ ἐπιγραφαὶ σώζονται ἔτι. Τῶν οἰκοδομῶν τούτων, ἀμεληθεῖσῶν καὶ καταρρευσαῶν μετὰ ταῦτα, ἀπομένουσι σήμερον τὰ καταπληκτικὰ εἶρηπια. Ὁ Κωνστάντζος ἐπεχειρεῖ ἤδη, ἡ ἔτρεψε κατὰ νοῦν νὰ ἐπιχειρήσῃ καὶ ἄλλα ἔργα, οἷον ὕδραγωγεία, ἀνασκαφὰς μεταλλείων καὶ τὰ τοιαῦτα, ὅποτε ἡ ζηλοτυπία τῶν μεγάλων ἔθηκε τέρμα εἰς τὸ στάδιόν του, γενομένη ἡ αἰτία τοῦ ὀλέθρου του. Κατηγορηθεὶς ἐπὶ συμμετοχῇ εἰς συνωμοσίαν τινά, ἐφρονεύθη τῇ διαταγῇ τοῦ βασιλέως. Οὕτω τούλαχιστον ἔχει ἡ κοινὴ παράδοσις, ἂν καὶ τὰ χρονικά τοῦ βασιλέως τοῦ Σιάμ διατείνονται ὅτι ἐφρονεύθη ὑπὸ στασιάσαντος τινος πρίγκιπος, καλῶς γινώσκοντος ὅτι τοῦ Κωνστάντζου ζῶντος,

δὲν ἠδύνατο αὐτὸς νάντιπράξῃ κατὰ τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας. Δεικνύονται ἔτι τὰ ἔγγραφα τῶν ὠφελίμων ἔργων τοῦ ἀτυχοῦς εὐνοουμένου, οἷον διώρυξ, μέλλουσα νὰ ἐνώσῃ τὴν Ναφαθοῦρι μετὰ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Φράθαρτ καὶ ὑδραγωγεῖον ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὄρεων.»

Ὁ ἐν ταῖς παραγράφοις ταύταις ἀναφερόμενος Εὐρωπαῖος οὐδεὶς ἄλλος εἶνε ἢ ὁ Ἕλληνας Κωνσταντῖνος Γεράκης. οὐ τὸ ὄνομα, οὕτω παραδόξως ἀπὸ μεταφράσεως εἰς μετάφρασιν περιπεσόν, παρεμορφώθη καὶ ἐστρεβλώθη ὑπὸ τῶν Εὐρωπαϊῶν ἱστοριογράφων τῶν παρελθουσῶν ἑκατονταετηρίδων. Τὸ κύριον ὄνομα Γεράκης μεταφράσθη ἰταλιστὶ Falcone, Γαλλιστὶ Faucon, ἀπὸ τοῦ Falcone δὲ καὶ τοῦ Faucon μέχρι τοῦ Folcon τοῦ κειμένου ἢ ἀπόστασις δὲν εἶνε μεγάλη. Γίδος ξενοδόχου, γεννηθεὶς ἐν Ἀργουστολίῳ τῆς Κεφαλληνίας περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΖ' αἰῶνος, ὁ Κωνσταντῖνος Γεράκης, ἔφηθος, μόλις ὢν, ἀπῆλθε τῆς πατρίδος χωρὰς ἐπὶ ἀγγλικοῦ ἐμπορικοῦ πλοίου. Ῥέκτης καὶ ἐπιχειρηματίας φύσει ὁ εὐτολμος νεανίας περιεπλανήθη, νέος Ὀδυσσεύς, οὐχὶ ἀναζητῶν ὡς οὗτος νὰ ἴδῃ καὶ μακρόθεν τὸν ἀποθρόσκοντα τῆς ἐστίας καπνόν, ἀλλὰ τὴν τύχην κατὰ πόδας διώκων, καὶ ἔφθασε μέχρι τῶν ἀπωτάτων χωρῶν τῆς Ἀνατολικῆς Ἀσίας, καὶ ἦν ἐποχὴν Ἕλληνοὶ καὶ Ὀλλανδοὶ καὶ Πορτογάλλοι θαλασσοπόροι μόλις ἐτόλμων νὰ προχωρήσωσι πέραν τῆς Ἰνδικῆς χερσονήσου. Μετὰ περὶ ἑξήκοντα περιπετειᾶς ὁ Γεράκης ἐνεκατέστη εἰς Σιάμ, ὅπου πλουτήσας διὰ τοῦ ἐμπορίου καὶ λαβῶν σύζυγον τὴν θυγατέρα ἐγγχωρίου μεγιστάνου, εἰσήχθη ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς τὴν αὐλὴν καὶ διὰ τῆς εὐφύτας καὶ τῶν ποικίλων αὐτοῦ γνώσεων προσεικύσατο τὴν εὐνοϊαν τοῦ ἡγεμόνος. Συνέλαβε τότε πολλὰ ὠφέλιμα καὶ ὄντως μεγαλεπήβολα σχέδια, ὧν, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῆς ἄνω περικοπῆς, πολλὰ ἤγαγεν εἰς πέρας. Ἄλλ' ὅ, τι ἐδόξασε κυρίως τὸν Γεράκην εἶνε τὸ ἐξῆς, ὅπερ παραλείπει ἐν τῇ διηγήσει τοῦ ὁ ἐστεμμένος συγγραφεύς, ἀρνούμεθα δὲ ἡμεῖς ἐκ τῶν ἄλλων τοῦ ἀνδρὸς βιογραφίῳ. Ὁ εὐρύς αὐτοῦ νοῦς ἰδεάσθη νὰ εἰσαγάγῃ τὸν εὐρωπαϊκὸν πολιτισμὸν καὶ τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν εἰς τὰς βαρβάρους ἐκεῖνας χώρας, καὶ τοῦτο ἀναντιλέκτως ἐκ τῶν σχεδίων τοῦ ἦτο τὸ μᾶλλον μεγαλοῦργον. Πρὸς τοῦτο δὲ, τῇ συγκατανεύσει τοῦ προστάτου αὐτοῦ ἡγεμόνος, ἔγραψε πρὸς τὸν τότε ἐν Γαλλίᾳ κραταιῶς βασιλεύοντα Λουδοβίκον τὸν ΙΔ', οὗ ἡ φήμη εἶχεν ὑπερβῆ τῆς παλαιᾶς Εὐρώπης τὰ ὅρια. Διαμικθὰ πρεσβεία ἀπεστάλη εἰς Παρισίους καὶ συμμαχία ὁμολογήθη μεταξὺ τῶν δύο κρατῶν, γάλλοι δὲ ἱεραπόστολοι ἀπεστάλησαν εἰς Σιάμ, πρὸς διάδοσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ γαλλικὸς στόλος, μετὰ στρατοῦ ἐφθασεν εἰς Βαγκὸν πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ φιλοπροόδου ἡγεμόμος. Τὸ γε-

γονὸς τοῦτο, σπουδαῖαν κεκτημένον ἄξίαν, ἄτε ὄν ἡ πρώτη τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ μετὰ τῆς βαρβαρότητος τῶν χωρῶν τῆς Ἀνατολικῆς Ἀσίας ἐπίσημος συγχρότισις καὶ ἡ πρώτη ἐμψυεῖσις τοῦ χριστιανισμοῦ εἰς τὰς ἀπωτάτας ἐκεῖνας χώρας, ὀφείλεται εἰς τὴν σπανίαν δεξιότητα καὶ τὸν ἔξοχον ὄντως νοῦν τοῦ Ἕλληνος πολιτικοῦ. Ἀτυχῶς τὸ τολμηρὸν τοῦτο πρὸς τὴν πρόδοον βῆμα ἐγένετο ἀφορμὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ. Οἱ ἐγγχώριοι μανδραῖνοι ὑποβλέποντες καὶ μισοῦντες τὸν ξένον κυβερνήτην διέβαλλον αὐτόν, ἀκαταπαύστως συκοφαντοῦντες, πρὸς τε τὸν ἡγεμόνα καὶ τὸν λαόν, ὅστις μάλιστα προσκεκολλημένος εἰς τὰ πάτρια μεθ' ὅλης τῆς ἀσιατικῆς νωθρότητος, ἐχθρικῶς διέκειτο πρὸς τοῦ εὐνοουμένου Εὐρωπαίου τὰ σχέδια καὶ τοὺς νεωτερισμούς. Τὸν χόλον δ' αὐτοῦ παρώξυνον οὐκ ὀλίγον αἱ παρεκτροπαὶ τῶν γάλλων στρατιωτῶν καὶ τῶν ἱεραποστόλων ἢ ἀδεξιότης. Φοβερὰ στάσις ἐξερράγη καὶ εἶτε πράγματι ὁ ἡγεμὼν ἐπέισθη καὶ ἐθυσίασε τὸν εὐνοουμένον ἐνδούς εἰς τὰς προτροπὰς τῶν ἀντιζήλων εἶτε, ὅπερ καὶ πιθανόν, ἔπεσε ζῶν εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐπαναστατῶν, τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ὁ ἀτυχῆς Γεράκης κατακρεουργηθεὶς, ὑπέστη μαρτυρικὸν θάνατον. Τὰ ἐρείπια τῆς μεγαλοπροεποῦς αὐτοῦ κατοικίας σώζωνται ἐν τῇ πόλει Νοφαθοῦρι, ἣτις ἦτο ἡ θερινὴ διαμονὴ τῶν ἡγεμόνων τοῦ Σιάμ καὶ ἐκαλεῖτο Λουδοῦ ὑπὸ τῶν συγγραφέων τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος. Ἰδοῦ τίνι τρόπῳ περιγράφει αὐτὰ ὁ ἐπισκεψάμενος τὰ μέρη ἐκεῖνα, προμνημονευθεὶς περιηγητῆς Ἑρρίκος Mouhot.

«Τοιαύτη ἦτο, λέγει, ἐν συνόλῳ ἡ εἰκὼν, ἣτις ἀπαρέστη πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου, ἀπὸ τοῦ ὑψους, μικρᾶς παγόδας, ἣτις ὑπῆρξεν ἄλλοτε καθολικὸς ναός, κατὰ δηλοῦται ἐκ τοῦ ἀρχιτεκτονικοῦ αὐτῆς σχεδίου καὶ τῆς ἐπιγραφῆς «Jesus hominum Salvator, κεχαραγμένης χρυσαῖς γράμμασιν ἐπὶ τοῦ θόλου τοῦ βωμοῦ.

»Ὁ ναὸς οὗτος ἀπετέλει μέρος τοῦ μεγάλου τοῦ Κωνσταντζου, τοῦ μεγαλοφυοῦς ἐκείνου τυχοδιώκτου ὅστις πρῶτος συνέλαβε «τὸ σχέδιον τῆς ἀγαγεννήσεως τῆς Ἀνατολῆς διὰ τῆς Δύσεως. Ἐπεκατέστη πρὸς τοῦτο τὴν συνδρομὴν Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ', συνήργησε νὰ παραχωρηθῶσι τοῖς Γάλλοις αἱ πόλεις Βαγκὸν καὶ Μεργί καὶ ἀπέθανε θῦμα τοῦ «φθόνου καὶ τῶν ραδιοργιστῶν τῆς παλαιᾶς σιαμικῆς φατρίας. Τὰ ἐρείπια τῆς ἡγεμονικῆς αὐτοῦ κατοικίας, κείνται χαμαί, ἀλλ' αἱ διατηρούμεναι ἔτι τῶν στοῶν ἀψίδες καὶ τὰ ἔτι ὄρθια τῶν τοίχων λείψανα δεικνύουσι τὰς εὐφρείας αὐτῆς διαστάσεις, ἐνῶ τὰ ἄπειρα μαρμάρινα συντρίμματα, τὰ τεθαμμένα ὑπὸ τὸ «χῶμα μαρτυροῦσι περὶ τῆς φιλοκαλίας καὶ τῆς «ἐλευθεριότητος τοῦ ἴδρυτοῦ τοῦ κτιρίου». Ἡ βιογραφία τοῦ ἐπιφανοῦς τούτου ἀνδρὸς συνε-

γράφη ἐν ἐκτάσει ὑπὸ τοῦ Ἀνθίμου Μαζαράκη, ἐν ταῖς Βιογραφίαις τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν τῆς Κεφαλληνίας, εὔρηται δὲ καὶ ὑπὸ τὸ παραμυθιοφωμένον καὶ ξενόφωνον ὄνομα ἐν τοῖς κυριωτέροις βιογραφικοῖς λεξικοῖς τῆς Ἑσπερίας.

Τοιοῦτος ἐν περιλήψει ὁ βίος τοῦ ὄντος ἐξόχου τούτου ἀνδρός. Οἱ Εὐρωπαῖοι περιηγηταὶ καὶ θαλασσοπόροι τοῦ αἰῶνος ἐκείνου, ὧν τὸ ὄνομα ἀπῆθανάτισθη, δὲν ἐπραξαν βεβαίως πλείονα τοῦ Κωνσταντίνου Γεράκη. Ἀπὸ μικροῦ μέγας γενόμενος, μετὰ βίον τρικυμιώδη καὶ ἐμπλεῶν περιπετειῶν, φθάνει εἰς χώρας ἀπωτάτας, ἐνθα νύξ ἀφ᾽εγγῆς ἀμαθείας καὶ βαρβαρότητος βασιλεύει, καὶ τὴν ἰσχὺν αὐτοῦ καὶ τὸν πλοῦτον, ὃν διὰ τῆς εὐφυΐας του ἀπέκτησε, χρησιμοποιεῖ ὑπὲρ τῆς διαδόσεως τοῦ ἰλαροῦ φωτὸς τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς ἀληθοῦς θρησκείας καὶ πίπτει εὐγενῆς τῆς ἰδέας του μάρτυς. Γάλλοι καὶ Ἴταλοὶ ἐναμίλλως διεφιλονέικησαν τὸ ὄνομά του, ἀλλὰ τὸ κλέος ἀπομένει εἰς τὴν γεvέτεραν αὐτοῦ γῆν.

Ἐν Καστελλαμάρε, κατ' Ἀύγουστον τοῦ 1879. X. A

KATEKAHMEN

Πυρίφλεκτος ἔγινεν ἡ Ἀττικὴ καὶ ἡ Εὐβοία. Τὰ ὠραῖα δάση, τὰ ἐκ πευκῶν καὶ δρυῶν, τὰ ὀπισθεν τοῦ Πεντελικοῦ καὶ τῆς Δακελείας καὶ πέραν τοῦ Εὐβοϊκοῦ κόλπου, καίονται ἀλλεπάλληλα. Πυκνὸς καπνὸς ἐν εἶδη νεφέλης βαρείας καὶ φαῖς ἐκάλυπτε πρὸ μικροῦ ἔτι τὸ τέταρτον τοῦ ὀριζοντος πρὸς τὰ βορειοανατολικά, καὶ διέχυνεν τὴν ἀσφύζιαν εἰς τὸ περὶ τὰς Ἀθήνας πεδίον. Ἐπὶ ἓνα μῆνα κατεστέρησαν πάσαι αἱ φλέβαι τῆς φυτικῆς ζωῆς, πᾶσα πηγὴ ἐξηράνθη, πᾶσα ἰκμάς δρόσου ἐξηφανίσθη· αὐχμηραὶ δὲ αἱ Ναϊάδες καὶ αἱ Δρυάδες ἀπὸ τῆς κωνικῆς κορυφῆς τοῦ Πεντελικοῦ ῥηγνύουσι γοεράν κραυγὴν πρὸς τὸ πανελλήνιον ἄστν, τὴν ἀρόπολιν τοῦ κατὰ τὴν Ἀνατολὴν πολιτισμοῦ, τὴν σώτειραν κιβωτῶν τῶν ἀτυκῶν καὶ πολιτικῶν ἐλευθεριῶν μας. Ἄλλ' ἡ κραυγὴ τῆς φύσεως, πυριφλεγομένης, καταπνίγεται ἀπὸ τὰ βακχικὰ ἄσματα τὰ περὶ τὸν Ἰλισσὸν καὶ τὸ Φάληρον, οἱ δὲ κυβερνῶντες ἡμᾶς κατακόπτονται περὶ τοὺς βουλευτικὸς συνδυασμούς· Ὡ τάλαινα φύσις! Ὡ δάση συνηρεφῆ, ἀγλαῖσμα, χάρμα, ὑγεία, τροφή τῶν τεττιγοφόρων! Εἰς ποίας ἐγκληματικὰς χεῖρας περιέπεσον ἡ περὶ ὑμῶν μέριμνα! Εἰς ποίαν ἀνάληπτον, κωφὴν καὶ μωρὰν κηδεμονείαν περιῆλθεν ἡ φρούρησίς σας!

Εἶναι ἀκατανόητον πρᾶγμα. Ἀνὰ πᾶν ἔτος, κατὰ τὸ θέρος ἐκρήγγνυται αἱ πυρκαϊαί, καὶ ἀπογομνώνουν τὴν ὄψιν τῆς ἐλληνικῆς γῆς ἀπὸ τὸν ὀλίγον τὸν σποραδικὸν στολισμὸν, τὸν ὀπίσθιν ἢ βαρβαρότητος, ἢ ἀμάθεια καὶ ἢ δουλεία ἀφῆκαν περὶ τὰ αὐχμηρά, τὰ κατεσκληκῶτα, τὰ διψαλέα τῆς στέρνα. Καὶ μ' ὄλα ταῦτα κατ'

ἔτος ἐπαναλαμβάνονται αἰπυρκαϊαί· φοβερῶταται καὶ ἐπιμονώταται ἀναθρώσκουσι περὶ τὴν πρωτεύουσαν, ὥσάν δια νὰ ἐφουδρίσου εἰς τὴν φροντίδα τῶν κυβερνῶντων. Μάτην οἱ δρακόντιοι νόμοι, οἱ κατὰ τῶν πυρπολιστῶν, οἱ ἐπὶ τοῦ Σίμου κατὰ τὸ 1859 ἐπὶ Ὅθωνος θεσπισθέντες, ἔμειναν χάρτης νεκρὸς, τὸ δὲ κακὸν, ὡς Λερναία Ἵδρα, ἀπὸ πάσης λώχμης, ἀπὸ παντὸς δενδροσκεπᾶστου βουνοῦ τῆς Ἑλλάδος ἀνυψοῖ τὰς πυριπνούς, τὰς φαρμακεράς του γλωχίνας. Δὲν ὑπάρχει σωτηρία διὰ τὸν τόπον αὐτόν· πρέπει νὰ μεταβληθῆ εἰς Σόδομα καὶ εἰς Γόμορα· ἐπὶ δὲ τῶν ἀπεξηραμμένων ὄρεων του πρέπει νὰ στήσῃ τὸν λιγνυώδη τῆς θρόνον ἡ Ἐριννὺς τῆς καταστροφῆς.

Καὶ ἄλλοτε ὑψώσαμεν φωνὴν ὑπὲρ τῶν ταλαιπώρων, ἄχ! τῶν πεφιλημένων δασῶν. Τὰ πονοῦμεν, διότι ἀνετράφημεν ἐν αὐτοῖς, καὶ αἷμα στάζει ἡ καρδιά μας, ὅταν τὰ βλέπωμεν ἀνευ λόγου καταστρεφόμενα. Καὶ ἄλλοτε ὑψώσαμεν φωνὴν ὑπὲρ τῶν δασῶν. «Μὴ θίγε τὰ δάση» εἶναι τροφή καὶ ὑγεία καὶ στολισμὸς, εἶπομεν διὰ μυρίαν τρόπον. Εἴπομεν εἰς τοὺς κυβερνῶντας: Περιφρουρήσατε τὰ δάση ἀνθρωπινώτερον· ἀλλὰ συγχρόνως καὶ διδάξατε τοὺς λαοὺς ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων ἀπ' αὐτοῦ τοῦ δημοτικοῦ σχολείου, ὅτι καθήκον ἔχουν νὰ σέβωνται, νὰ πονοῦν, νὰ φροντίζουν διὰ τὰ δάση· διότι ἀπ' αὐτῶν ἐξαρτᾶται ἡ ζωὴ, ἡ ὑγεία των. Διδάξατε τοὺς λαοὺς ἀπὸ τοὺς ἄμβωνας τῶν ἐκκλησιῶν, ἀπὸ τῆς ἱερᾶς πύλης, ἀπὸ τοῦ μυστηρίου τῆς ἐξομολογήσεως, ὅτι ὁ καταστρέφων τὰ δένδρα ἀποξηραίνει τὴν πρώτην πηγὴν τοῦ πλοῦτου τῶν κοινωνιῶν. Εἴπομεν εἰς τοὺς κυβερνῶντας: Ἀποσπάσατε τὴν φρούρησιν τῶν δασῶν ἀπὸ τὰς βεβήλους χεῖρας τῶν κοινῶν δασοφυλάκων, οἵτινες διοριζόμενοι κατ' εἰσῆγησιν τῶν κατὰ τόπους σπουδάρχων καὶ περὶ πᾶν ἄλλο καταγιγόμενοι, ἢ περὶ τὴν φρούρησιν τῶν δασῶν, γίνονται ἀντὶ φυλάκων αὐτοὶ οἱ πρωταίτιοι τῶν πυρκαϊῶν.—Ἀνάθεμά σας, ψευδοαντιπροσωπεῖαι καὶ ψευδοελευθερία ἑλληνικαί! Πᾶν ἐγκλημα διαπράττεται, καλύπτεται καὶ ἐξαγνίζεται ὑπὸ τὴν ἀπατηλὴν τὴν πανηράν καὶ πεπονηρευμένην ἰδέαν σας. Εἴπομεν εἰς τοὺς κυβερνῶντας: Διοργανώσατε τὴν δασονομικὴν ὑπηρεσίαν στρατιωτικῶς, ὅπως εἶναι διωργανωμένη καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Εὐρώπης, ὅπου καὶ οἱ λαοὶ καὶ κυβερνήσεις γνωρίζουσι καὶ ἐκτιμῶσι τὰ ἀγαθὰ τῆς καλῆς καταστάσεως τῶν δασῶν. Ἄλλ' ἡ φωνὴ μας ἦτον φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ.—Εἴπομεν εἰς τὸν λαὸν τῆς Ἑλλάδος: Ἄλλ' ἀφοῦ οὐδὲν ὠφελοῦσιν οἱ νόμοι· ἄλλ' ἀφοῦ κατὰ κακὴν σου μοῖραν καὶ κατὰ μοιραίαν κακοτυχίαν σου, ὦ λαὸς τῆς Ἑλλάδος, ἔχεις τοὺς κυβερνῶντας τόσον τυφλοὺς, τόσον κωφοὺς, τόσον ἀσυνειδήτους· ὥστε οὔτε ἀπ' ἑαυτῶν ἐξευρίσκουν τί, οὔτε ἄλλων ἐξευρισκόντων ἀκούουν,